

- सूचना - १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २) योग्य तेथे सुवक आकृत्या व नकाशे काढावेत
३) नकाशा स्ट्रेन्सिलस वापरणेस परवानगी आहे. ४) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

- प्र.१ कोणत्याही सात प्रश्नांची उत्तरे २० शब्दात लिहा. १४
- १) पर्यटनाची व्याख्या लिहा.
  - २) शेतकी पर्यटन म्हणजे काय?
  - ३) आरोग्य विषयक पर्यटनासाठीची महाराष्ट्रातील दोन स्थळे सांगा.
  - ४) साहस पर्यटनाचे प्रकार सांगा.
  - ५) भारतातील पर्यटन विषयक काम करणाऱ्या चार संस्थांची नावे लिहा.
  - ६) महाराष्ट्रातील राष्ट्रीय उद्याने सांगा (कोणतेही चार)
  - ७) भारतातील प्रसिध्द धबधबे (कोणतेही चार)
  - ८) 'मोटेलस' म्हणजे काय?
  - ९) परदेशी पर्यटकाची दोन वैशिष्ट्ये सांगा.
  - १०) पर्यटनावर परिणाम करणारे सांस्कृतिक घटक (कोणतेही चार) सांगा.
- प्र.२ खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे ५० शब्दात लिहा ०८
- १) महाराष्ट्रातील थंड हवेच्या ठिकाणांची माहिती लिहा.
  - २) पर्यटनातील निवासस्थानाचे प्रकार- माहिती लिहा
  - ३) पर्यटनातील 'गार्ड' च्या भूमिकेचे महत्व सांगा.
  - ४) पर्यटन प्रोत्साहनासाठी उपाय सूचवा.
- प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी १५० शब्दात लिहा. (कोणतेही तीन) १८
- १) 'जैवविविध पर्यटना' बद्दल सविस्तर माहिती लिहा.
  - २) वाहतुकीच्या प्रकाराबद्दल माहिती लिहा.
  - ३) म्हैसूर येथील पर्यटन स्थळांची माहिती लिहा.
  - ४) ऐतिहासिक पर्यटन स्थळांचे पर्यटनावर होणारे परिणाम सांगा.
  - ५) भारतातील धार्मिक पर्यटन स्थळे व पर्यटन विकास यावर चर्चा करा.
- प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (कोणतेही एक) २०
- १) पर्यटन भूगोल (पर्यटन व प्रवास) विषयाची व्याख्या स्वरूप, व्याप्ती व महत्त्व विषद करा.
  - २) पर्यटनावर परिणाम करणाऱ्या भौगोलिक घटकावर चर्चा करा.